

GEOGRAFIJA IN INTERNET**Milan Orožen Adamič**

UDK 681.324:91

GEOGRAFIJA IN INTERNET**Milan Orožen Adamič**, dr., Geografski inštitut ZRC
SAZU, Gosposka 13, 61000 Ljubljana, Slovenija

Internet je računalniška mreža, ki se širi z neverjetno hitrostjo. Za geografe in geografijo so informacije vseh vrst neprecenljivega pomena. Internet omogoča hiter dostop do njih. Predstavljenih je nekaj primerov.

UDK 681.324:91

GEOGRAPHY AND INTERNET**Milan Orožen Adamič**, Dr., Geografski inštitut ZRC
SAZU, Gosposka 13, 61000 Ljubljana, Slovenia

Internet is a computer net developing with exponential speed. For geographers and geography it is of tremendous value and importance. There are some examples presented in the article.

Internet je danes brez dvoma največja računalniška mreža, ki se razteza prek vseh celin in se nezadržno širi tudi v Sloveniji. To je svetovno, med seboj učinkovito povezano omrežje računalnikov, torej ne le en sam zmogljiv računalnik, temveč nekaj tisoč različno velikih in različno zmogljivih računalnikov. Povezava poteka prek različnih vozlišč, ki jih lahko primerjamo s telefonsko centralo. Če imamo navaden namizni računalnik in možnost povezave z enim od večjih računalnikov, ki je vključen v to omrežje, se lahko tudi mi povežemo, vključimo v Internetovo svetovno računalniško omrežje. S tem se lahko podamo na popotovanje, pregledovanje, raziskovanje najrazličnejših informacij, ki jih računalniki nudijo. Informacije lahko vidimo, preberemo, pretočimo v svoj računalnik, ali pa odpošljemo svoje informacije. Imamo neposreden in takojšen dostop do informacij v praktično vseh državah po svetu. Ocenjuje se, da je v Internet stalno vključenih med 20 in 30 milijonov ljudi. V osnovi je Internet namenjen izmenjavi najrazličnejših poslovnih in znanstvenih informacij, prenaša pa se vse, kar je pač mogoče prenašati v računalniški elektronski obliki (besedilo, slike, zvok, računalniški programi itd.).

Za delo iz Internetom zadošča PC s procesorjem 386/40 MHz in z vsaj 4 Mb RAM-a, trdim diskom nad 200 Mb, VGA grafično kartico in seveda miško. Če nimamo neposrednega priklopa (prek posebnega kabla) na večji računalnik, potrebujemo še modem, napravo, ki nas prek navadnega telefonskega omrežja poveže z večjim računalnikom. Seveda pa potrebujemo še dovoljenje za povezavo z računalnikom, ki je vključen v Internet, in nekaj programske opreme, ki pa je v večini primerov zastoj.

Za naš geografe je dobra informacija to, kar je za pripravo dobrega kruha kakovostna moka. Ni podobne geografije, če ta ni podprta z ustrežno velikim številom kvalitetnih informacij. Z informacijami

pa je tako kot s kmetijskimi pridelki, so razmeroma lahko pokvarljivo blago, zastarijo in niso več uporabne, aktualne. Zadeva je v geografiji še nekoliko bolj nerodna, saj so rezultati iz zastarelih informacij vprašljivi, zavajajoči ali celo napačni.

Poslovanje z Internetom lahko razdelimo v osnovo na tri dele. Prvi in najstarejši je elektronska pošta, ki se imenuje E-mail. Na nek način sta tu združeni prednost telefona, to je hiter prenos informacije, in navadne pošte, to je sporočilo v pisni obliki. Besedilo iz našega računalnika (recimo članek) lahko pošljemo kamorkoli po svetu, na primer svojemu prijatelju na Japonskem, ta ga lahko shrani v svoj računalnik, pregleduje, popravlja, dopolnjuje, recenzira in nam ga vrne, mi pa ga lahko potem dokončno uredimo, odnesemo ali prav tako po E-mailu pošljemo v tiskarno, kjer ga bodo natisnili. Še več, po svetu poteka po E-mailu množica najrazličnejših strokovnih konferenc. Zanimivo je, da je v času vojne v Sloveniji ta povezava delovala nemoteno in vsi, ki smo imeli dostop do nje, smo prek nje obveščali prijatelje in javnost po celem svetu. Do informacij, ki smo jih pripravili, je lahko prišel vsakdo, ki je to želel in se je na njih tudi odzival. To je bila konferenca, ki se je imenovala »Jugoslavija«. Drug način dela je sistem za prenos datotek ali FTP (File Transfer Programme), ki omogoča zvezo s katerikoli računalnikom, ki je vključen v Internet, in prenos datotek z enega na drug računalnik. Tretji in vedno bolj popularen način pa je iskanje konkretnih podatkov, kar omogočajo najrazličnejša programska orodja, programi, ki pomagajo poiskati informacijo, ki nas zanima. Najbolj znana sta Gopher in World Wide Web (ali W3).

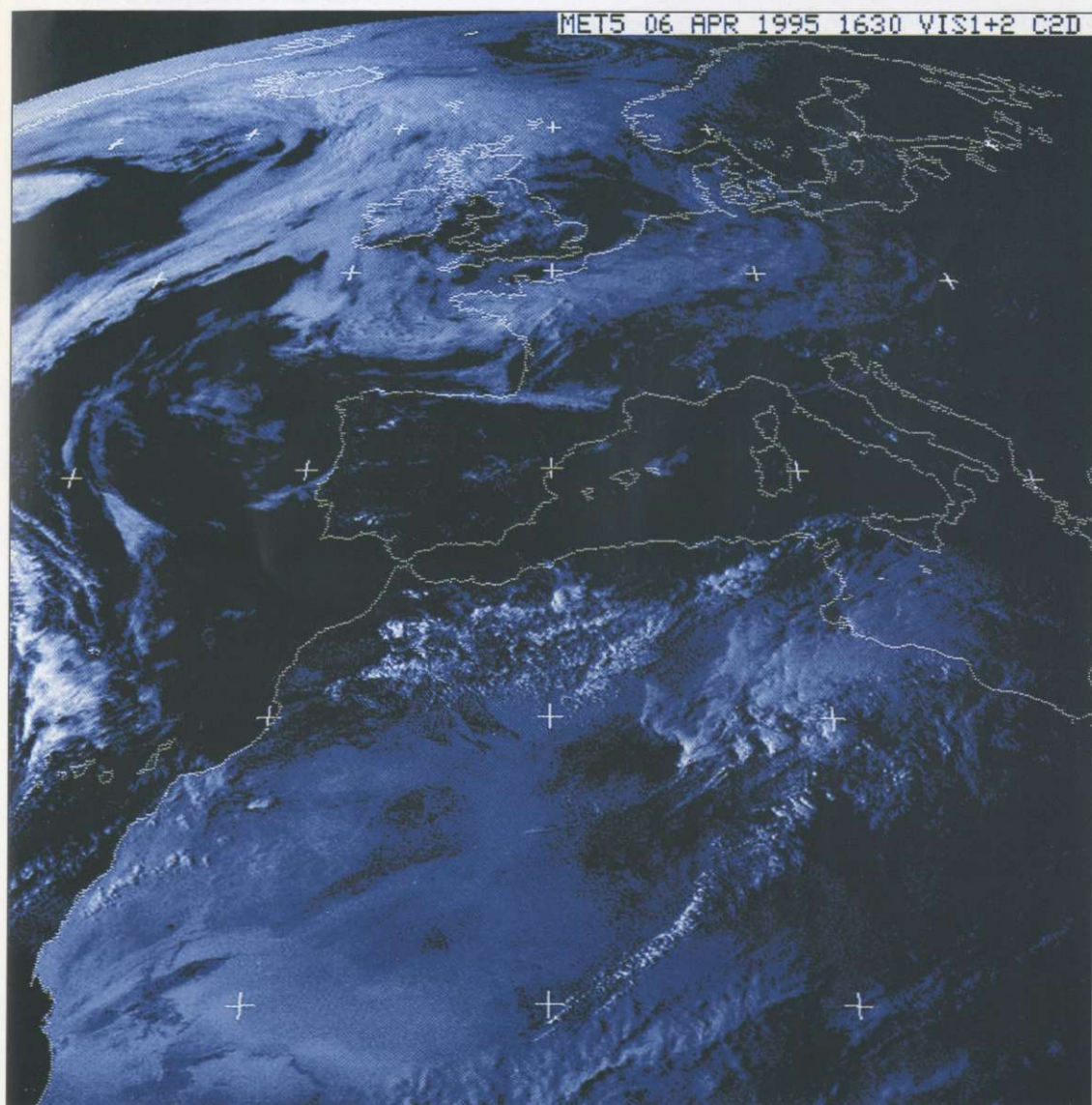
Sicer pa je dovolj tehničnih opisov, podajmo se v Internet in si oglejmo nekaj primerov. Danes, 6. aprila, ko pišem ta prispevek, je lepo sončno popoldne in za jutri imam v načrtu krajšo ekskurzijo. Verjetno ne bom imel časa, da bi si zvečer ogledal

TV dnevnik, zato me zanima najnovejši meteorološki satelitski posnetek. S pomočjo Interneta sem v trenutku prišel v slikovni arhiv Nottinghamske univerze v Veliki Britaniji, kjer vsako uro obnavljajo in pošiljajo v računalniško mrežo meteorološke satelitske posnetke.

Izbral sem sliko (slika 1), ki je bila posneta ob 16.30 po zahodnoevropskem času, oziroma ob 17.30 po srednjeevropskem času, na kazalcih moje ure je 18.25. To je še »vroč« satelitski posnetek, posnetek trenutnega stanja. Sliko, ki je v originalu

črnobela, vendar zapisana v 256 sivih odtenkih, sem deloma modro obarval. Lepo se vidi, da nad Slovenijo trenutno ni oblakov oziroma pretečega ciklonskega dogajanja, jutri bo lepo vreme. Če bi me zanimale podrobne meritve za Slovenijo in konkretna vremenska napoved, bi si jo lahko ogledal tudi na računalniku Hidrometeorološkega zavoda Slovenije.

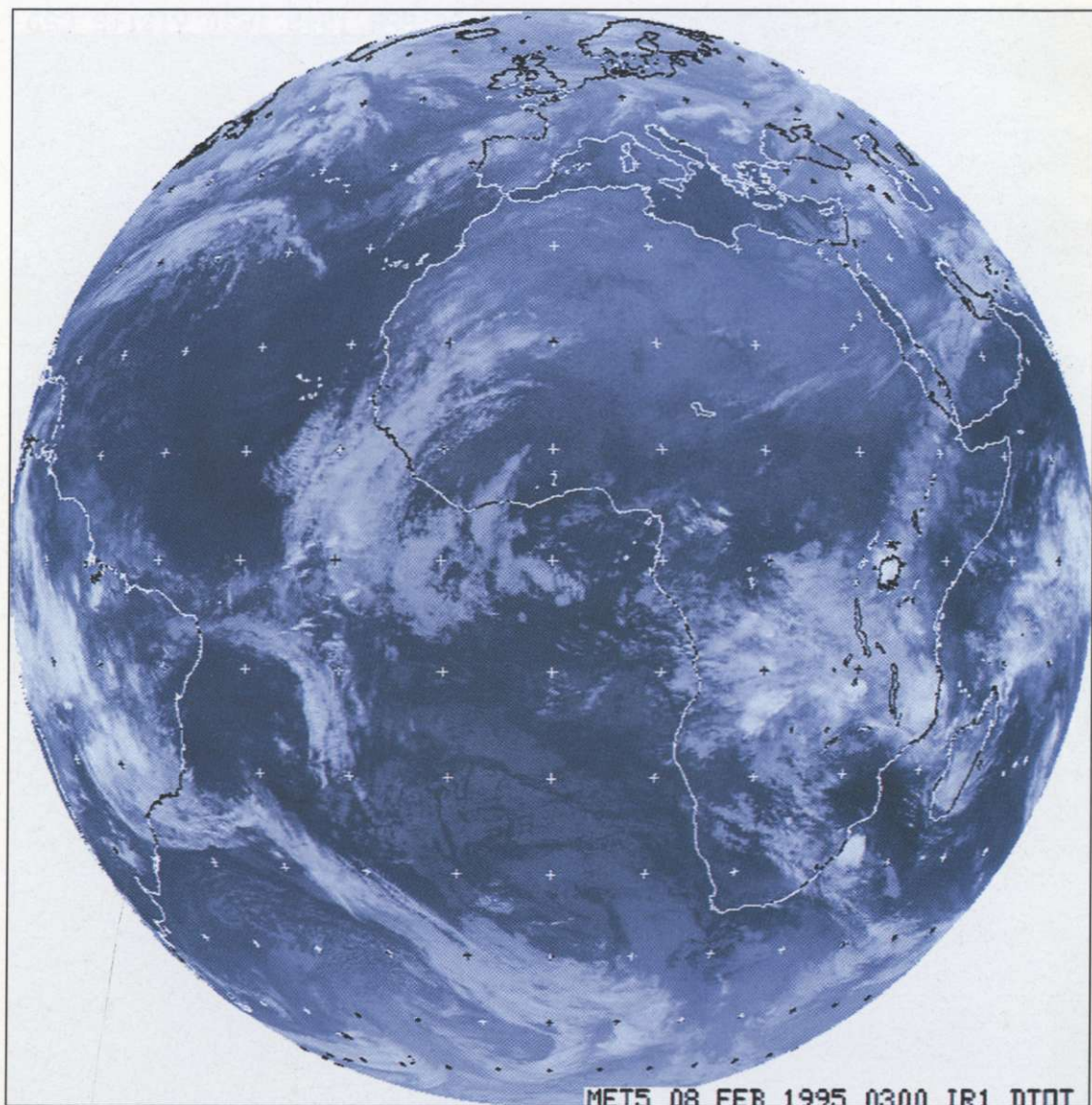
Ko pa sem že v Nottinghamu, sem se odločil, da bom pobrskal še po arhivu meteoroloških satelitskih posnetkov in odločil sem se za infrardečo sliko Zemlje, ki je bila posneta 8. februarja letos (slika 2).

Na sliki je lepo viden obris Afrike in ciklonsko dogajanje nad Atlantikom. Še več, na svoj računalnik lahko pretočim vsak posamezen posnetek ali celo serijo meteoroloških satelitskih posnetkov, ki si jih lahko predvajam kot film, opazujem razvoj in ocenjujem dogajanje.

Ker se ukvarjam s proučevanjem naravnih nesreč, me razumljivo te informacije še prav posebej zanimajo. Prek računalnika je Geografski inštitut ZRC SAZU že tri leta vključen v omrežje Združenih narodov, v informacijski sistem UNIENET, ki omogoča hi-

ter in enostaven dostop do informacij in organizacij, ki se ukvarjajo s problemom naravnih nesreč. To so posebne povezave, za katere je treba imeti šifro ali ključ. Prek običajnega in vsem dostopnega Interneta pa je prav tako možno dobiti mnogo zanimivih informacij. S pomočjo Interneta sem se podal na Japonsko, v mesto Kobe, ki ga je 17. januarja 1995 prizadel uničujoč potres. Univerza mesta Kobe je pripravila informacijo o tem dogodku, ki je tu predstavljena v močno skrajšani obliki. Zanimiv je zemljevid, ki prikazuje najbolj prizadete dele mesta, ki jih je je

po potresu uničil požar (slika 3). Oglejmo si še primer pisne informacije, ki je seveda najbolj razširjena oblika prenašanja informacij. Tu je prikazan le manjši, prvi del obširnega poročila, ki smo ga za ilustracijo, pretočenega v naš računalnik, namenoma pustili v izvorni obliki.

GREAT HANSHIN EARTHQUAKE STATISTICS

How it happened

Date 5:46 a.m. January 17, 1995

The Epicenter of the Earthquake

The Northern Part of Awaji Island (N 34.6 E 135.0)

The Depth of Earthquake ... 14 kilometers

Force ... 7.2 on the Richter scale, 6 or 7 on the Japanese scale.

Damage

Victims (as of March 9)

Dead ... 3,852

Missing ... 1

Injured ... 14,679

Housing

Total ... 472,160 houses (before the quake)

Fully destroyed ... 54,949

Half destroyed ... 31,783

Fires

Number ... 176

Burned-down Area 65.85 ha

Burned-down Buildings 7,377

Fully burnt ... 7,046

Half burnt ... 331

Evacuees (as of March 19)

Temporary Shelters ... 441

Evacuees ... 114,679 people (max. 232,403 as of Jan. 26)

Rescue Personnel ... 61,820

Police ... 16,000

Fire Officials ... 3,400

Fire Volunteers ... 14,200

Self Defence Force ... 25,700

Maritime Safety Agency ... 1,000

Medical Staff ... 1,520

Foreign Rescue ... 6 Teams, 106 people

Foreign Medical Team ... 8 Teams, 75 people

in tako naprej... morda je zanimiva še informacija o šolah

223 out of 345 public schools were damaged. 35 schools were completely destroyed and 38 were seriously damaged. Every effort has been made to restore them, and 249 schools have fully reopened as of March 6.

in bolnišnicah....

Two out of three municipal hospitals were damaged. Three of 112 hospitals in Kobe were totally destroyed. Another 9 hospitals were half destroyed and 88 were slightly damaged. As of Feb. 16, 105 hospitals, 988 clinics (72.5%) and 480 dental clinics (59.5%) are operating.

itd.

